

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De præbendis & dignitatibus. Consilium CCXXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

dignitatibus, nihil id ipsi prodesse posset: quia tam potens est & Concilij Lateranensis, & dictæ execratis constitutionis prohibitio incompatibilium, ut nulla quantumvis inveterata consuetudo possit illam avertere vel mitigare sine dispensatione Sedis Apostolicæ. Cum alioqui planè absurdum foret, in eadem Ecclesia, in qua tam exiguus est Canoniorum numerus, unum eundemque & Decanum & Pastorem seu Plebanum esse, sic ex accumulatione duorum principalium diminuto eorum numero; ut eleganter respondit Freder. de Senis, *conf. 205. Ad aures*. Illud quoque non parum huic dicti D. Henrici conatui resistit, quod non constet has duas Plebanias ipsi Canoniatui seu præbendæ accessorie annexas esse; quod omnino requirit Bonifaciana constitutio, *d. c. Super eo*; sed potius Canoniatu, seu præbendas venire in accessionem harum plebaniarum, aut saltem ita hæc duo consistere, quod neutrum sit alteri accessorium, sed utrumque per se consistat; & indubio non censetur in accessionem venire, quod per se majus & magis ex sua natura principale est, *glos. in Clem. Per litteras in v. Ecclesiæ De præben. per. Anchar. in d. c. Super eo nu. 2. & conf. 134. Pro impetrante*; ut proculdubio est Plebania, seu curatum beneficium in comparatione Canoniatu seu præbendæ, *DD. in d. c. Super eo*. De quo minus in proposito dubitandum est, quod horum Canoniatuum & præbendarum Rectores seu possessores, etiam si verè sint in dicta Ecclesia Canonici, principalem tamen denominationem non habeant à Canoniatu, sed potius à Plebania seu Pastoratu; quia in usu magis Plebani seu Curati & Pastores vocantur, quam Canonici: ex qua denominatione, & illius possessione, principale non accessorium constituendum est, *d. gloss. in v. Ecclesiæ, Steph. Bertran. conf. 86. Viso casu nu. 12. vol. 8.* Cujus probabilitas augetur ex eo, quod hæ Plebanie originem vetustiorum in dicta Ecclesia habeant: Canoniatuum autem in eadem Ecclesia erectio, & parochialis Ecclesiæ in Collegiatam transformatio, vix centesimum vicesimum annum excedat: ut constet ex literis Apostolicis hujusmodi erectionis & transformationis, quas diligenter excutere consultum est, ad hoc potissimum demonstrandum, quod hæ Plebanie accessorie non debeant à Canoniatu seu præbenda. Atque ita existimo D. Henricum, qui tot annis hanc Plebaniam cum Decanatu contra iuris prohibitionem obtinuit, pro Decano habendum non esse, nec haberi posse sine rehabilitatione & dispensatione Apostolica.

De præbendis & dignitatibus.

S V M M A R I U M.

Beneficiorum incompatibilitas.

1. 4. 5. } Concil. Trident. cap. 2. sess. 22. De reform. & cap. 17. sess. 24. De reform. intellectus, & desuper Cardinalium resolutiones.

2. Canoniatu in Cathedrali quando olim fuerit incompatibilis.

3. Constitutio quadam Pij Quinti papa de anno 1568.

CONSILIVM CCXXXIII.

S I usquam in beneficialibus decretis sacri Oecumenici Concilij Tridentini est obscuritas, &

percipiendi veri sensus & intellectus difficultas, est certe illa vel maxima in eo articulo, qui ex hinc tertij capitis, De reformatione sess. 22. & ex decimo septimo capite sess. 24. exoritur; * ut planè & absolute dici non possit, an Canoniatu non tantum Cathedralis, sed etiam collegiata Ecclesiæ post dicti Concilij reformationem sit incompatibilis eâ incompatibilitate, quam exaceratur & detestatur Ioannis xxii. Papa constitutio, *c. Excecrabilis in Extravag. Ioan. xxii. tit. de præben. incompatibilitatem* constituens plurium beneficiorum dignitatem vel curam animarum habentium; ut nemo sine dispensatione legitima illorum similium vel dissimilium plura obtinere & retinere possit; sed qui unum obtinet ademptione alterius prius ipso iure amittat. In Canonico Cathedrali Ecclesiæ iustior est dubitatio; ob id, quod omni tali Canoniatui coherere & inherere videatur dignitas, & qui talem Canoniatum habet, in dignitate constitutus videatur; illique ob id, ut alijs dignitate Ecclesiastica præditis, causæ per litteras seu rescripta Sedis Apostolicæ vel Legatorum eiusdem committi possint, *c. Statutum in princ. de rescrip. lib. 6.* Quod oculos deflexendo videri posset, quod Venerabilis D. Iacobus Francæ Canonicus præbendatus Ecclesiæ Ruremundensis, accepta plena & pacifica possessione Parochialis Ecclesiæ Weertensis sub diocesi Ruremundensi, in illa etiam residens, exciderit omni iure Canoniatu Cathedralis Ecclesiæ Ruremundensis, & ipso iure illo sit privatus, *d. c. Excecrabilis §. qua vero demum, vers. alioquin ex tunc*; ut merito illi videri posset à Capitulo Ruremundensi prius denegata, & postea cum magna limitatione ad triennium concessa gratia absentie à dicto Canoniatu, propter residentiam in parochiali Ecclesia Weertensi, cum periculo amittendi omnes fructus Canoniatu durante hoc triennio; sed sine periculo amittendi ipsius Canoniatu; cum potestas ei data sit finito triennio reverendi ad residentiam in Canoniatu. † Ceterum conditio & qualitas huius, de quo quæritur, Canoniatu aliud postulat: nam ex eo solo, quod sit in Cathedrali Ecclesia, dignitatem incompatibilem annexam non habet. Vt enim Cathedralis Canoniatu tali dignitate præditus dici possit, hoc præterea requiritur, ut Canoniatui annexa sit cura animarum, iurisdictio, aut administratio: quod non obscure percipitur ex verbis supradicti tertij capitis, *d. sess. 22.* quo in pluralitate beneficiorum plus permittitur Canonicis Cathedralibus, quibus iurisdictio, administratio, vel officium non competit, si in diocesi parochialem habentes Ecclesiam, in ea, non in Cathedrali Ecclesia resideant. Unde etiam est, quod sub generali appellatione, dignitatis ex sententia Glossæ, Philippi Franci, & aliorum, non contineatur simplex Canoniatu Cathedralis, sed ut diversæ & distinctæ species coniungantur, in Bonifacij Octavi constitutione, *d. c. Statutum §. 1.* de his quibus per Papam aut eius legatos causæ committi possint & debeant. Indeque etiam est, quod Guilielmus de Monte Lauduno in interpretatione supradictæ exacerantis constitutionis, *d. c. Excecrabilis in glos. ad verb. quas alias vers. in contrarium patet, & verb. sunt alia simplicia*, aperte tradat, quod simplex Canoniatu etiam in Ca-

in Cathedrali Ecclesia, non cadat nec contineatur sub incompatibilitate prohibita, ac pœna dictæ constitutionis: ita ut habens talem Canonicatum possit Ecclesiam acceptare, & nihilominus sine periculo vacationis retinere. Ex quibus concludendum videtur, quod præfatus Dominus Iacobus periculum & pœnam incompatibilitatis neque ex constitutione Ioannis XXI. in d. c. *Execrabilis*, neque ex decretis Concilij Tridentini metuere debeat, sed utrumque beneficium retinere possit; ita tamen ut in parochiali resideat, *Card. Zabarella consil. 3.* Neque enim abrogata est Ioannis XXI. constitutio per Concilium Tridentinum, sed potius confirmata cum pinguiore provisione, quoad residentiam in parochiali Ecclesia, ad quam qui parochialem Ecclesiam cum alijs Canonicatibus & beneficijs ex dispensatione legitima obtineat, sic obstringuntur, ut in altero beneficio residere possint, & residendo in parochiali alterum retinere, atque omnia illius emolumenta percipere, distributionibus quotidianis, & eis, quæ absentibus ex iusta causa præstari non solent, dumtaxat exceptis. Quod ipsum etsi per decreta dicti Concilij non tam aperte invenitur decisum, ex interpretatione tamen Congregationis Illustrissimorum Dominorum Cardinalium ad interpretationem difficultatum, quæ ex decretis dicti Concilij suboriuntur constitutorum, apertissime resolutumprehenditur, his verbis: *Ultimus Canonicatus & parochialem quocunque loco sit, in parochiali tenetur residere: neque ubi hoc privandum est Canonicatu, sed solum perdit distributiones, & quod absentes iusta de causa non percipient.* Circumferuntur passim plures aliæ dictæ Congregationis decisiones, quarum quædam minus, quædam plus parochialem obtinentibus; & in ea residentibus permittuntur quoad incompatibilitatem & retentionem alterius simplicis beneficii: sed tam variè, ut difficile sit earum verum intellectum percipere; & ad concordiam consonantiamque reducere.

3 Extat & Pij V. Papæ constitutio, incip. *Capientes* & extat in summa constitutionum Petri Matthæi, sub data anni 1568. viii. Idus Iulij, per quam residentibus in parochiali permittitur retentio non tantum simplicis Canonicatus, sed etiam dignitatis atque alterius cuiuscunque beneficii, cum perceptione omnium & singulorum fructuum, reddituum, & proventuum eiusdem; exceptis quotidianis distributionibus, & alijs, quæ ex iusta causa absentes percipere non solent: sed ea constitutio temporalis tantum est, de illis, qui tempore promulgationis illius ex dispensatione Apostolica antecedente huiusmodi incompatibilia beneficia obtinebant; non etiã de illis, qui post d. t. dictæ constitutionis obtenturi essent; in quibus dubium non est incompatibilitatis effectum ex veteribus canonibus, c. *De multa de præben. c. Quia nonnulli de cler. non resid.* atque ad id etiam ex constitutione Ioannis XXI. in d. c. *Execrabilis*, adhuc perdurare: ut simplicis quidem beneficii adepto & retentio permittatur parochialem habenti, non etiam alterius similis vel dissimilis, curati aut dignitatis, ex cuius accessione parochialis prius obrenta ipso iure omnino vacat, d. c. *Execrabilis* §. *quo vero deinceps*. Ita quod hæc Pij Quinti constitutio sit conson-

Consil. Wamef. Tom. I.

mata ad dictam Ioannis XXI. constitutionem, & ex illius sensu accipienda, l. *Sei & posteriores D. De legib. & ob id* quatenus dicti Ioannis XXI. constitutioni expressè non est derogatum, eatenus illi standum sit, l. *Præcipimus in fine C. de appel. Raphael Fugos. consil. 156. Visti nu. 5.*

Quia igitur in proposito agitur de Canonicatu 4 simplici & de parochiali acquisitis diu post istam Piam constitutionem; nihil commodi ex illa prætere de potest D. Iacobus: potissimum quia inter decisiones dictæ Congregationis circumferatur & aliæ his verbis: *Concilium prohibet, ut habens Canonicatum possit acquirere parochialem, & e contra: sed non cogit, ut dimittat alterum duorum tam acquisitorum.* Eodem loco videtur esse, quæ sub his verbis circumferuntur eiusdem prædictæ Congregationis decilio: *Parochiales sunt incompatibiles cum beneficijs, quibus sunt assignata distributiones quotidiana, quas à divinis absentes amittunt; & qui obtinent duo vel plura beneficia cum dispensatione, ante Concilium Tridentinum obrenta, requirunt personalem residentiam, debent residere in quo est maior necessitas, nec propterea possunt alterutro privari: amittunt interim distributiones quotidianas beneficii, cui non inserviunt.* Cui similis est & hæc, quæ de Canonicatu & alio beneficio ex dispensatione obtento sub hoc verborum tenore in manibus versatur: *Canonici debent in propria Ecclesia residere & personaliter deservire: qui tamen aliquod beneficium ex dispensatione obtinent, quod maiorem vel æqualem causam residendi habet, non debent privari nec alia pœna affici, nisi privatione distributionum.* Per duas alias decisiones eiusdem Congregationis paulo post indulgetur canonicis in eadem civitate Ecclesiam parochialem obtinentibus, & quidem illis, quorum parochialis non longe abest à Collegiata, ut possint diebus ferialibus collegiatam frequentare, & in ea divina inservire; ita tamen, ut nihil ex servitio parochiali debito derelinquant; illi vero qui in eadem civitate, vel quocunque alio loco præter Canonicatum parochialem habent, possint utrumque beneficium obtinere, sed debeant in parochiali residere; & nihilominus possint Canonicatu deservire & percipere omnes fructus; & si deservire nequeant, amittant tantum distributiones illorum dierum, quibus non intersunt, nec alio damno affici possunt. Quid porro sit de alia quadam decisione, quam subintellexisse se scripsit Navarrus, consil. 34. *De præben. vacare beneficium simplex illius, qui postea legitime obtinuit Ecclesiam parochialem, adhuc satis incertum est, & nisi in lucem prodierit, observandi necessitatem non iniicit.* Quamquam in una Verdunensi in anno 1589. coram R. P. D. Pamphilo decum dicatur, quod si possidens Canonicatum post Concilium Tridentinum assequutus sit parochialem; ipso iure vacet Canonicatus primo loco obveniens.

In hac itaque decretorum, constitutionum, & decisionum varietate, imò etiam ex primo aspectu, ut videtur, contrarietate, difficile est veritatem, veramque resolutionem ad propositas per D. Iacobum quaestiones invenire: ob id, quod prima constitutio non pertinet ad beneficia acquisita post datam illius; & privilegium indulgentibus Canonicatum in eadem civitate, in locis penitentijs seu vicinis atque etiam remotioribus; non videtur accommodari posse parochiali in alia civitate, seu loco etiam remotiori;

N a 4

bur,

bus, non videtur accommodari posse parochiali in alia civitate, seu loco etiam in eadem diocesi sito, hoc est in proposito in oppido Weertensi; ideoque nobis probabilius videatur hunc casum propositum, & ex illo moras quaestiones decidendas esse ex anteriore constitutione Ioannis XXII. cui, ut superius diximus, non subjacent simplices Canonici etiam in Cathedrali Ecclesia, nec dignitatem, nec jurisdictionem aut administrationem habentes, *Navarrus d. conf. 34. De praben.* Quod etiam referri posse videtur supradictae congregationis illa interpretatio ac decisio, quae incipit, *Obtinuit Canonici & prabendam &c.* ut Domino Iacobo liceat, imò debeat sine periculo amittendi Canonici, residere in parochiali Weertensi, sed bene cum periculo amittendi distributiones quotidianas, eaque omnia, quae iusta de causa absentes non perciperent. De quo minor in proposito, debet esse dubitatio, quod (ut proponitur) D. Iacobus absentiam petierit, etiam cum amissione omnium fructuum. Sic quod Capitulum Cathedralis Ecclesiae Ruremundensis illam ei honeste aut probabiliter denegare non possit, aut illum ad spatium triennij sic concludere, ut non liceat ante finem triennij ad Canoniciatum residentiamque in illo redire, detestata parochiali Weertensi.

ADDITIO

Post redditum hoc consilium supervenerunt aliae aliquot decisiones Congregationis Illustrissimorum Dominorum Cardinalium sacri Concilij Tridentini Interpretum; quae cum ad illustrationem responsi istius faciente, & sub signatura ac sigillo Illustr. Hieronymi Cardinalis

5. Matthaei dicantur emissae, hic subiunguntur. *

An duo Canonici de iure in vim sacri Concilij Tridentini decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, arg. cap. 4. sess. 7. de reformat. & c. 17. sess. 24. de reformat.

An per affectionem secundae Canonici ipso iure vacet primus? Congregatio censuit post adeptam pacificam possessionem secundum, primum ipso iure vacare, d. c. 4. sess. 7. c. de multa De praben.

An ii, qui duos Canonici simul absque dispensatione Apostolica per triennium & ultra detinet, utraque ipso iure exadat in vim duorum decretorum Concilij Tridentini? Congregatio iudicavit, si duos huiusmodi Canonici simul retinere perrexerit, utroque esse ipso iure privatum ex decreto Concilij Tridentini, d. sess. 7. c. 4. & d. sess. 24. c. 17.

An utriusque Canonici possessionem tueri & defendere valeat possessor ex regula de terminali? Congregatio respondit utrique non posse, arg. eorumque tradita Lud. Gomez. ad reg. de triennali quæst. 10.

De Prabendis & dignitatibus

S V M M A R I U M

Incompatibilitas ex forma gratiae
Collatio prabendae a papa facta cum decreto dimittendi beneficium prius obtentum.
3. 3. Cap. Si tibi concessio De prabend. lib. 6. in collectus.
2. 9. Possessio beneficij pacifica quae sit.

4. Incompatibilitas beneficiorum qualem vacationem inducat.

5. Condicio ad unguem adimplenda.

6. Paria sunt aliquem quid obtinere, & per eum stare quo minus.

7. Possessio beneficij an ex nuda signatura acquiratur.

8. Annus gratiae cui debeat.

CONSILIVM CCXXXIV.

SANCTISSIMVS Dominus noster Sixtus Papa Quintus, per suam signaturam Emanueli Trognasio Canonico Cathedralis Ecclesiae Antwerpensis in urbe Romana

ob haereticorum impressionem profugo, & à dicto suo Canonatu absenti, & sic ex eo nihil percipienti, ut commodè vivere posset, mense Maio anni 1585. contulit Canoniciatum & prabendam collegiatam Ecclesiae S. Martini Leodienfis, sub conditione & addito decreto, quod ipse Emanuel infra duos menses à die habitae per eum dictorum Canoniciatus & prabendae S. Martini possessionis, aut per eum staret, quo minus allequeretur, Canoniciatum & prabendam Antwerpensem in manibus suae Sanctitatis, & non alijs dimittere teneretur; alioqui ambo Canoniciatus eo ipso vacarent. Hac collatione obventa Emanuel perdidit nuda signaturam, nullis alijs literis desuper expeditis, Capitulo S. Martini intimavit; quae intimatione facta toto seculi anno Emanuel tacuit, nec literas suae collationis in forma expediti curaverit, neque ullam diligentiam adipiscendae possessionis apud Capitulum fecit; cum tamen illa interea semper vacua fuerit, nullo in dictos Canoniciatum & prabendam intruso. Quo intellexit Iacobus Peranus dictos Canoniciatum & prabendam S. Martini tamquam per defectum dimissionis Canoniciatus & prabendae Antwerpensis in manibus suae Sanctitatis vacantes, sibi per Sedem Apostolicam conferri obtinuit, literasque desuper expediti fecit, ac possessionem earundem adeptus est. Emanuel huic se opponit, contendens se non fuisse obligatum ad dimittendum Canoniciatum Antwerpensem, ex eo, quod non potuerit pervenire ad perceptionem fructuum prabendae S. Martini, ex ea causa, quod per Sedem Apostolicam dicto Capitulo specialiter reservati fuerint certorum ex tunc proximè vacaturorum Canoniciatum fructus pro quatuor annis, ad solvenda dictae Ecclesiae debita; ex dispositione & ratione iuris communis, cap. Si tibi concessio ne prab. lib. 6. intelligendo conditionem seu decretum de plena & utili possessione, cum emolumento omnium fructuum, qualem se assequi non potuisse dicit durante facta reservatione fructuum; ob quam etiam existimat se obligatum non fuisse ad faciendum aliquas diligencias adipiscendae possessionis, & ne quidem expeditionis litterarum; neque praesumendum esse eam fuisse Pontificis voluntatem, quod voluerit Emanuel a se abdicare Canoniciatum Antwerpensem, ex quo fructus perciperet seu percipere poterat, quamdiu in ea conditione non esset Canoniciatus S. Martini, ut inde liberè fructus quoque percipere posset. Quaritur, an praefati Emanuelis haec adversus Iacobum oppositio & contradictio sit in iure fundata? Decisio videtur haec quaestio ex traditione Ioannis Moachi,